

DEPREM NEDİR?

• kadav

kadınlarla dayanışma vakfı
women's solidarity foundation

1.

*Deprem Broşürü, Şubat 2023'de KADAV tarafından, AFAD, Afet Koordinasyon merkezleri, mühendis-mimar örgütleri ve üniversitelerin ilgili birimlerinin verdiği bilgiler kaynak alınarak hazırlanmıştır. Broşür; deprem öncesi, sırasında ve sonrasında yapılabilecekleri içermektedir.

kadav
kadınlarla dayanışma vakfı
women's solidarity foundation

DEPREM NEDİR?

Deprem yerkürenin içyapısında meydana gelen hareketler ve kırılmalar sonucu ortaya çıkan enerjinin yarattığı sarsıntıdır. Kırılmaların büyüklüklerine göre depremin büyüklüğü, şiddeti değişir. Yerküre üzerinde potansiyel deprem olasılığını arttıran bu kırıklara fay denir. Büyük depremlerden önce gerçekleşen, şiddetli olmayan depremlere 'öncü depremler' şiddetli depremlerin ardından olanlara ise 'artçı depremler' denir. Türkiye'nin büyük bölümü deprem tehlikesi altındadır. Depremden korkabiliriz, ama bilelim ki en şiddetli depremde dahi can ve mal kaybı olmayabilir. Bilimsel ve kar etmeyi değil canlıları-doğayı korumayı temel alan bir kentsel planlama, binaların doğru yerlere güvenli biçimde inşa edilmesi, sokak ve caddelerin, parkların, toplanma alanlarının afetlere göre planlanması mümkündür. Ne yazık ki bugün böyle kentlerde yaşadığımız söylenemez. Ama yine de bizlerin de yapabilecekleri var. Korkumuzu ya da kaygımızı iyi bir hazırlık ve doğru bilgilerle azaltabiliriz.

Lütfen dikkatle okuyalım, uygulayalım ve çevremize yayalım.

KADINLAR NEDEN AFETLERDEN EN ÇOK ETKİLENENLER OLUYOR?

Tüm dünyada depremler de dahil afetlerden en çok zarar görenler kadınlar. Üzerimize yüklenen toplumsal cinsiyet rolleri, sıkıştırıldığımız sosyal statüler ve yaşadığımız eşitsizlikler afetlerin biz kadınlara verdiği zararı büyütüyor.

Öncelikle büyük bölümü evlerinin içinde yaşamını geçirmeye zorlandığı için kadınların depreme bina içlerinde yakalanma ihtimali çok daha büyük. Afet anında ise kadınlar, kendilerini korumaya odaklanamıyor. Deprem anında alanı terk etmek için herkes saniyelerle yarışırken bu zamanı bakım emeği sundukları çocuklara, yaşlılara, engelli ve hastalara ulaşmak, onları korumak için harcıyor. Kadınlar, deprem sırasında kurtarmak, deprem sonrasında hanenin yaşamını devam ettirecek "işleri" yapabilmek için enkaz halindeki binalara girmeye çalışırken yaralanıyor, yaşamlarını kaybediyorlar. Kadınların deprem anında toplum tarafından "uygun" görünen giysileri giymeye çalışarak zaman kaybetmesi ya da çeşitli kıyafet biçimlerinin koşmalarını, tahliyelerini zorlaştırması da ataerkinin bizlere dayattığı kadınlık rolleri ile ilgili. Çadırda yalnız yaşamaktan çekindikleri için birçok kadının hasarlı binalarda kalmaya devam ettiği de biliniyor.

Yoksullukla afetlerden zarar görmesinin artması, kadınların gördüğü zararı büyütüyor. Yetersiz hijyen koşulları, yetersiz beslenme - barınma koşulları, hamilelik, kötü sanitasyon koşulları, engelli kadınların yaşadığı zorluklar, kadınların afetlerde gördüğü zararı büyütüyor. Buna afetlerde karşı karşıya kaldığımız fiziksel, cinsel, psikolojik şiddet ve istismar vakaları ve afet sonrası yaşam alanlarının güvenlik sorunları ekleniyor. Deprem sonrası kadınlar, hayatın yeniden yoluna girmesine, hanenin ihtiyaçlarının karşılanmasına dair sorumlulukları üstelik kendileri de travma yaşarken üstlenmek, hanenin diğer üyelerinin duygusal ihtiyaçlarını da karşılamak zorunda kalıyorlar. Tüm bu olumsuzlukların yanında kadınların erkeklere oranla afet sonrası hayatta kalma ve iyileşmeyle ilgili süreçlerde daha hızlı organize oldukları biliniyor.

Bir afet yaşadığımızda şunu bilmemiz önemli, başkalarına yardım etmek için de önce kendi güvenliğimizi almalı, kendi iyilik halimizi düşünmeliyiz. Deprem anında da kadın dayanışmasına güvenmeli, birbirimizden destek ve yardım istemekten çekinmemeliyiz.

Ve tüm kadınlar olarak afet meydana gelmeden risklerin tespit edilmesi, zararlarının azaltılması ya da önlenmesi ile afet meydana geldikten sonra hızlı yanıt verilmesi ve sonrasında iyileştirme çalışmalarının yürütülmesini sağlayan afet

planlaması süreçlerine hem merkezi hem de yerel yönetimler düzeyinde aktif ve karar verici pozisyonlarda katılmayı, tüm bu planlama ve yönetim süreçlerinin TOPLUMSAL CİNSİYET PERSPEKTİFİ ile ve kadınların özne olduğu biçimde hazırlanması ve uygulanmasını talep etmeliyiz. Bu sürecin bir parçası olarak tüm kadınlara afet eğitimlerinin parasız biçimde verilmesini istemeli, mahallemizdeki kadınlarla yaşadığımız bölgeyi tanımak başta olmak deprem öncesi hazırlıkları hayata geçirmek üzere bir araya gelmeliyiz. Afet risk yönetimi sürecinde görevli tüm ADS uzmanlarının (AFAD, Belediye, Emniyet) ve yerel yöneticilerin toplumsal cinsiyet duyarlılığı ve farkındalığının arttırılması yönelik somut planların yapılmasını istemeliyiz.

Elbette, kadınların afetlerde zarar görebilirliklerinin azaltılması için toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması gerekiyor, eşitlik için mücadelemiz ve dayanışmamızı büyütme "yaşamak" ve "iyi olmak" için çok önemli.

DAHA AZ ZARAR GÖRMEK İÇİN NELER YAPMALIYIZ?

DEPREM ÖNCESİNDE

Engellenebilir zararlardan korunmak için tüm aile üyelerinin katılımıyla evde bir önlem planı yapmalıyız. Bilelim ki bina yapısına ait olmayan yapısal elemanlar (ev eşyaları vb) depremler sırasında ölümlere, yaralanmalara, maddi kayıplara neden olabildiği gibi kurtarma, yardım çalışmalarını da engelleyebilmektedir.

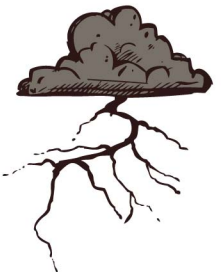
Peki neler yapabiliriz?

- Evin her yeri, oda oda dolaşılıp sarsıntı sırasında nelerin uçarak, kayarak ya da düşerek tehlike yaratabileceğini düşünelim, liste çıkaralım, bulduğumuz tehlikeler giderilene kadar takip edelim.
- En çok zaman geçirilen yerleri kontrol edelim. Örneğin; aile üyelerinin/evi paylaştığımız kişilerin uyuduğu, yemek yediği, çalıştığı ve oyun oynadığı yerler.

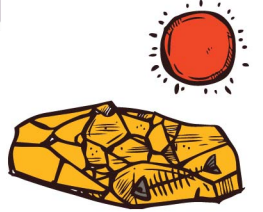
• Evin güvenli alanlarını belirleyelim.

Planlama yaparken bunları unutmayalım:

- Yüksekçe yerleştirilmiş büyük eşyalar, en kısa boylu hane üyesinin baş hizasından daha aşağıda bir yere indirilmelidir.
- Mobilyalar, mutfak dolapları da dahil olmak üzere duvarlara sıkıca sabitlenmelidir.
- Beyaz eşyalar ve şofbenlerin sıkıca sabitlendiğinden emin olunmalıdır.
- Tüpgazlar ve her türlü gaz tankları buldukları yere sıkıca sabitlenmelidir.
- Pencere önündeki yatak ve mobilyaların yerleri değiştirilebilir, dayanıklı camlar kullanılabilir, perdeler kapalı tutulabilir.
- Ağır ve önemli elektronik eşyalar sıkıca sabitlenmelidir.
- Aydınlatma elemanlarının tavana sağlam şekilde sabitlendiğinden emin olunmalıdır.
- Duvara çerçeve asarken kanca vida kullanılmalıdır.
- Tehlikeli maddeler (zehirli, yanıcı, parlayıcı) kontrol edilmeli ve güvenli şekilde tutulmalıdır.
- Mutfak dolap kapaklarına sarsıntı sırasında açılmalarını önleyecek tutaçlar takılmalıdır.

- Evdeki ve binadaki çıkış yollarını belirlemeliyiz. Evdeki dar çıkış yollarında deprem sırasında düşerek sizin çıkışınızı engelleyecek eşyalar var ise bunları kaldırmalı ya da sabitlemeliyiz.
- Engelliler, bebekler, küçük çocuklar, yaşlılar ve evcil hayvanlar için gerekli özel erzak ihtiyacını göz önünde bulundurmalıyız.
- Evimizde bir hafta yetecek kadar su (1 gün: 4 litre/kişi başı), ve üç gün yetecek kadar yiyecek stoğumuz olmalı.
- Tüm hane bireyleri elektrik, su ve doğalgaz vanalarını kapatmayı bilmeli. Yangın söndürücülerini nasıl kullanacağımızı biliyoruz.
- Bölge dışında bağlantı kuracağımız kişi/kişilerin telefon numaralarını bilmeliyiz.
- Ailemizle ya da arkadaşlarımızla depreme farklı yerlerde yakalanma ihtimalimize karşı tekrar buluşmamız için bir noktamız olmalı. Ailenin geri kalan üyeleri ya da tanıdıklarınız eve geldiklerinde sizi aramak için nereye bakmaları gerektiğini bileceklerdir. Belirlemiş olduğunuz bu yerlerde buluşmanız mümkün olmayabilir, çünkü bu yerler de depremden zarar görmüş olabilir. Bu sebeple oturduğunuz şehirden en az 100 km uzakta yaşayan bir akrabanızı veya arkadaşınızı haberleşme aracı olarak seçin. Eğer depremden sonra bir araya gelmeniz mümkün olmazsa da üçüncü kişi aracılığıyla en azından ailenin diğer üyeleri sizin nerede ve nasıl olduğunuzu bileceklerdir. Böylece telefon trafiği de azalacaktır.
- Yataklarımızın yanında hazır halde bir deprem çantası tutmalıyız. Hayatımızı sürdüreceğimizi gereksinimlerimizi toparlayıp, deprem çantalarımızı hazırlamalıyız. (El feneri, pil, pilli radyo, ilk yardım malzemeleri, giysi, nakit para, çakı, düdük, 1 hafta yetecek kadar ilaç, kağıt ve kalem, sabun, hijyen kadın bağı, önemli telefon numaralarını, içine kimlik veya pasaportumuzun fotokopilerini koyduğumuz su geçirmeyecek bir poşet)
- Yattığımız yerin yanında el feneri ve ayakkabı tutmalıyız.
- Evimizde yangın söndürme tüpü olmalı.
- Evimizde ilk yardım çantamız olmalı.
- Deprem anında ve sonrasında yapılacaklara dair tüm ailenin bilgi sahibi olmasını sağlamalıyız.

- **AFAD'ın acil durum uygulamasını cep telefonlarımıza indirmeli ve giriş yapmalıyız. Bu uygulama üzerinden olası bir deprem anında durumumuzu ve bulunduğumuz yeri bildirebiliriz, bize en yakın toplanma merkezlerini öğrenebiliriz. Eğitim videolarını izleyebiliriz. <https://play.google.com/store/apps/details?id=tr.gov.icisleri.afad&pli=1>**
- **Acil durum telefonlarını ezberlemeliyiz. Acil durumlarda 110 Yangın İhbar, 112 Sıhhi İmdat, 155 Polis İmdat, 156 Jandarma İmdat numaraları tek çatı altında 112'de birleştirilmiştir, bunu unutmamalıyız. Yaşadığımız bölgeye özel afet ve acil durumda başvuru yapılabilecek kurumların iletişim bilgilerini öğrenmeliyiz.**
- **Göç İdaresi Başkanlığı Yabancılar İletişim Merkezi'ne tüm acil durumlarda Türkiye içinden 157'yi ücretsiz olarak doğrudan arayarak ulaşabiliriz. 7 dilde, 7 gün 24 saat iletişime geçebilirsiniz.**